

بانک مرکزی در سال پرچالش چه برنامه‌هایی را دنبال کرد؟

مأموریت ثبات بخشی به بازارها و کنترل تورم

این گزارش، مهم‌ترین فعالیت‌ها و دستاوردهای این نهاد را در بازه زمانی مذکور، در قالب محورهای اصلی زیرآرائه می‌دهد. با این توضیح که گزارش بر اساس اخبار و اطلاعاتی نوشته شده که پیش از این در ویسایت بانک مرکزی منتشر شده است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان نهاد سیاست‌گذار و ناظر بر نظام پولی و بانکی کشور، در نیمه اول سال ۱۴۰۴ با تمرکز بر اهداف کلانی چون ثبات اقتصادی، کنترل تورم، حمایت از تولید و توسعه ابزارهای مالی نوین، اقدامات گسترده‌ای را در پیش گرفت.

۲

تأمین مالی تولید و توسعه ابزارهای نوین

بانک مرکزی در راستای شعار سال (سرمايه‌گذاري براي توليد)، بر توسعه ابزارهای مالی غیرتورمی تمرکز کرد.

● **اوراق گام (گواهی اعتبار مولد):** هدفگذاری شده است که در سال ۱۴۰۴ حدود ۲۲۰ همت از طریق این ابزار تأمین مالی شود. عملکرد این اوراق در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل آن ۶۲ درصد رشد داشت و در چهار ماهه اول ۱۴۰۴ نیز رشد معناداری را تجربه کرد.

● **برات الکترونیک:** این ابزار که قابلیت انتقال در زنجیره تأمین را دارد، در ۶ بانک بزرگ کشور عملیاتی شده و تاکنون حدود ۲.۲ همت برات صادر شده است. هدف، تأمین مالی ۱۰۰ همتی در سال جاری است.

● **فکتورینگ (تنزیل اسناد):** برای تأمین مالی پروژه‌های عمرانی و مطالبات پیمانکاران، سهمیه ۵۰ همت برای شبکه بانکی در سال ۱۴۰۴ تعیین شده است.

● **کارت رفاهی متصل به اوراق گام:** این ابزار نوظهور با هدف افزایش قدرت خرید خانوارها و تأمین مالی همزمان بنگاه‌ها راه‌اندازی شد. سقف اعتباری آن ۳۰۰ میلیون تومان و هدف تأمین مالی ۱۱۵ همت در سال جاری است.

● **گواهی سپرده خاص:** ظرفیت ۲۵۰ همتی برای تأمین مالی بنگاه‌های دارای طرح‌های توسعه‌ای با بازدهی بالا در نظر گرفته شده است.

● جمع کل هدف‌گذاری تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین در سال ۱۴۰۴: **۴۸۵ هزار میلیارد تومان**

۴

تسهیلات و حمایت از خانوارها و بخش‌های آسیب‌دیده

وام قرض الحسنه برای اشخاص حقیقی در بانک‌های قرض الحسنه به ۵۰۰ میلیون تومان رسید. برای اولین بار، سقف تسهیلات قرض الحسنه برای اصناف و واحدهای تولیدی یک میلیارد تومان تعیین شد.

● **تسهیلات ازدواج و فرزندآوری:** از ابتدای سال جاری تا ۹ شهریور، حدود ۷۶۷،۲۲۷ میلیارد ریال تسهیلات ازدواج و ۱۷۹،۰۳۰ میلیارد ریال تسهیلات فرزندآوری پرداخت شده است. از زمان اجرای قانون جوانی جمعیت، در مجموع ۳.۵ میلیون فقره وام ازدواج پرداخت شده و ۸۷ درصد متقاضیان دریافت کرده‌اند.

● **حمایت از صنایع آسیب‌دیده از جنگ ۱۲ روزه:** بسته حمایتی شامل تمدید مهلت بازپرداخت تسهیلات، تعلیق موقت محرومیت‌های چک‌های برگشتی به مدت ۶۰ روز و بخشودگی وجه التزام برای تسهیلات خاص در نظر گرفته شد.

● **تأمین ارز ارربعین:** به حدود ۲ میلیون زائر، جمعاً ۳۶۰ میلیارد دینار عراقی به نرخ رسمی فروخته شد.

بانک مرکزی با افزایش سقف تسهیلات و طراحی بسته‌های حمایتی، به تقویت قدرت خرید و رفع مشکلات بخش‌های مختلف پرداخت.

● **افزایش سقف تسهیلات:** وام خرد و کارت اعتباری به ۴۰۰ میلیون تومان افزایش یافت.

۵

جمع‌بندی و چشم‌انداز

● **سامانه روابط اشخاص:** برای شناسایی ذی‌نفعان واحد و کنترل تمرکز ریسک.

● **سامانه سمات:** برای نظارت سیستمی بر فرآیند اعطای تسهیلات.

● **ابزار XBRL:** برای استانداردسازی و افزایش دقت در گزارشگری مالی.

● **الکترونیکی‌سازی مجوزها:** فرآیند ثبت و صدور تمامی مجوزهای بانک مرکزی کاملاً الکترونیکی و صدور مجوزهای کاغذی متوقف شد. این اقدام گامی بزرگ در جهت دولت الکترونیک و کاهش دیوان‌سالاری بود.

۳

نظارت و سلامت شبکه بانکی

ارتقای ثبات و شفافیت شبکه بانکی، از اهداف محوری بود که پیشرفت‌های قابل توجهی در آن حاصل شد.

● **افزایش سرمايه و کفایت سرمایه:** سرمايه ثبتی شبکه بانکی کشور رشد چشمگیری داشت و از ۳۳۶ هزار میلیارد تومان (۳۳۶ همت) در پایان سال ۱۴۰۰ به ۹۰۵ همت در تیرماه ۱۴۰۴ رسید که نشان‌دهنده رشد ۲۰۷ برابری در مدت حدودی ۳ سال است. نسبت کفایت سرمایه کل شبکه بانکی که برای سال‌ها منفی بود، در اسفند ۱۴۰۳ به مثبت ۱۰۷.۷۵ درصد رسید. تعداد بانک‌های دارای کفایت سرمایه بالای ۸ درصد (حد مقرراتی) از ۸ بانک در سال ۱۳۹۹ به ۱۴ بانک در خرداد ۱۴۰۴ افزایش یافت. تعداد بانک‌های با کفایت سرمایه منفی از ۱۴ بانک در سال ۱۳۹۹ به ۶ بانک کاهش پیدا کرد.

● **هوشمندسازی نظارت:** بانک مرکزی با راه‌اندازی و توسعه سامانه‌های نوین، چتر نظارتی خود را گسترش داد:

● **سامانه یکپارچه نظارت (سین):** برای نظارت داده‌محور و تولید گزارش‌های تحلیلی.

● **سامانه شفق:** برای نظارت بر صندوق‌های قرض الحسنه و پیشگیری از پولشویی.

بانک مرکزی در نیمه اول سال ۱۴۰۴ رویکردی فعال و چندبعدی در پیش گرفت که مهم‌ترین ویژگی‌های آن عبارتند از:

● **تأکید بر ثبات:** با پایبندی به نرخ‌های ارز ترجیحی و مدیریت انتظارات تورمی.

● **تمرکز بر سلامت شبکه بانکی:** با موفقیت در افزایش سرمايه بانک‌ها و بهبود شاخص کفایت سرمایه از حالت منفی به مثبت.

● **نواوري مالی:** با معرفی و توسعه ابزارهای مالی نوین و غیرتورمی برای تأمین مالی تولید.